

הנחיות להוראת המצגת "גישור – כולם מנצחים"

גילאים: ה'-ח'

משך הפעילות: שעתיים

הרעיון: מצגת זו עוסקת ביישוב מחלוקת בין שני נערים בהליך של גישור שבו שותפים תלמידי הכיתה.

המלצות לפתיחת השיעור בנושא: הטריגר לפתיחת הנושא יכול להיות סכסוך בין תלמידים בכיתה או סרטון הדין [במחלוקת](#). יש לנסות ולנסח יחד עם התלמידים מהי מחלוקת או סכסוך.

תשובה: סכסוך הוא מצב של חוסר הסכמה בין שני צדדים או יותר בנוגע לנושא מסוים. לפעמים סכסוכים מאופיינים גם באלימות מילולית או פיזית ובחוויות רגשיות שליליות.

שקופית פתיחה

שקופית זו מציגה את נושא המצגת. מומלץ לצפות בשקופית עם התלמידים ולשאל אותם:

- מדוע לדעתכם נבחרה תמונה של גשר?
- בין מי למי הוא נבנה?
- האם הוא רחב או צר?
- האם הגשר יסייע בפתרון הסכסוך?

שקופית 2

מי ניצח? מי הפסיד?

בקשו מהתלמידים בקבוצות להציף מחלוקת שהם מכירים מהווי בית הספר. אחר כך יש לבחור במחלוקת אחת, להציף את עמדות שני הצדדים במחלוקת, ולהעלות הצעות לפתרון.

הנחו את התלמידים להתייחס למצבם של הצדדים בפתרון המחלוקת – מנצחים או מפסידים – כדי להסביר מהו גישור.

יש כאן שימוש בתורת המשחקים, שלפיה רק אם

המחלוקת נפתרת ושני הצדדים מרגישים הקלה ושביעות רצון זהו הליך גישורי. לכן חשוב להבהיר לתלמידים שישנן כל מיני דרכים לפתרון סכסוכים ומחלוקות, אבל רק באמצעות הגישור שני הצדדים מרגישים מנצחים, או מרגישים שפתרון הסכסוך נותן מענה לצרכים שלהם.

שקופית 3

ועכשיו... אתם עוזרים ליישב סכסוך בין שני נערים

הציפו את האירוע, קראו עם התלמידים בקול רם, והבהירו מילים קשות.

שקופית 4

שלב א – מה כל צד חושב?

שקופית זו עוסקת בחשיבה על הסכסוך בין עומר ושגיא לאחר שקרה. התלמידים מתבקשים להתייחס למחשבות של עומר ושגיא.

הנחו את התלמידים שכאן אין "נכון" ו"לא נכון", ואפשר לסמן יותר מתשובה אחת. הנחו את התלמידים לראות את הסכסוך משתי נקודות המבט מבלי להיות שיפוטיים ומבלי לבחור צד זה או אחר. כלומר הנחו אותם להיות אמפתיים כלפי שני הצדדים.

שקופיות 5-6

מה כל צד מרגיש?

התלמידים מתבקשים להתייחס לרגשות של עומר ושגיא לפי מניפת הרגשות.

הנחו את התלמידים שכאן אין "נכון" ו"לא נכון": אפשר ואף רצוי לסמן יותר מתשובה אחת ולהציף כמה שיותר רגשות.

בסיום השקופית מומלץ לדון בהפרדה בין מחשבות לרגשות. חשוב להבהיר לתלמידים שמחשבות ורגשות יחד יוצרים עמדות. (עמדה = הגישה או הדעה שיש למישהו כלפי נושא או מצב מסוים, נקודת מבט.)

לשאל את התלמידים:

- האם הם עצמם מפרידים בין מחשבות לרגשות?
- האם ההפרדה הזאת חשובה?

שקופית 7

למה עומר באמת זקוק? עם קצת עזרה מחברים...

השקופית מתארת שיחה בין עומר לבין חברה דמיונית. החברה היא המגשרת: היא שואלת את עומר שאלות שבאמצעותן הוא מבין שאם ימשיך להישאר בעמדה שלו לא יפתור את המחלוקת לשביעות רצונו, ולכן החברה עוזרת לו להציף את האינטרסים שלו ביחס למחלוקת.

בשקופית זו מומחש התהליך הזה. התלמידים לא פעילים אבל מתבוננים ומנסים להבין. בלחיצה על "לדו-שיח" תוכלו לראות את הטקסט של הדו-שיח בשלמותו ולקרוא אותו בעיון.

מומלץ לשוחח עם התלמידים על אופי השאלות ששואלת החברה ועל האמפתיה (היכולת להבין את רגשותיו של אדם אחר ולהזדהות עמם) שהיא מגלה כדי לעזור לעומר (ראו [פעילות](#) על אמפתיה באתר "בין הצלולים").

בשקופית זו ניתן להשתמש בסל"ב- סולר בכיתה ולנהל דיון אינטראקטיבי בעזרת לוח הסל"ב. בלחיצה על אייקון הסל"ב ייפתח לוח שייראה עם השאלה: האם לדעתכם השיחה עם החברה עזרה לעומר? מדוע?

אפשרו לתלמידים לשגר את תשובותיהם אל הלוח:

- השתדלו להתייחס לכמה שיותר פתקיות.
- הגדילו את הפתקיות אליהן תרצו להתייחס ובקשו מהתלמיד שכתב שיקריא בקול.
- שימו לב: האם יש פתקיות זרות על הלוח? האם תלמידים שונים חשבו אותו הדבר? אם כן- ציינו זאת ונסו לברר יחד עם התלמידים.

שקופית 8

עזרו לשגיא להבין למה הוא זקוק

עזרו לשגיא להבין למה הוא זקוק
 ענשיו אתם החברים של שגיא, עזרו לו לפתור את המחלוקת -
 בחרו את השאלות שיקדמו את שגיא לפתרון הניסוח.

איך אתה רואה את המשך הקשר שלך עם עומר?	האם היית עושה שוב את המעשה?
באמת חשבת שהוא ימשיך להיות חבר שלך אחרי זה?	מה לדעתך עמיר הרגיש אחרי המקרה?
מה אתה רוצה לעשות בקשר לזה?	אתה מבין שהרפת את החברות ביך לבין עומר?
אם עומר יבקש ממך להתנצל, תעשה זאת?	אתה מסיח לא חושב פעמיים לפני שאתה מפרסם בוואטסאפ, נכון?
למה אתה מחכה, אתה רוצה שהוא יתנצל עכשיו?	איך אתה מרגיש עכשיו עם מה שקרה?
אני מבין שהתחרטת על המקרה...	איזה סין חבר אתה בכלל?

שאלה לדיון
 לחצו על השאלות המתאימות לאחרי מכן, לחצו על שאלה לדיון.
 הבא הקודם

זהו שלב חשוב ביותר שבו התלמידים מונחים לבחור בשאלות שיקדמו את עומר משלב העמדות לשלב האינטרסים.

מומלץ לשוחח בכיתה ולהראות את ההבדל בין שני סוגי השאלות: שאלות תומכות ושאלות שיפוטיות. שאלה תומכת, לדוגמה, היא השאלה: "מה לדעתך עומר הרגיש אחרי המקרה?" – השאלה הזאת מובילה את שגיא לקראת מחשבה על פתרון שיעזור לו. לעומת זאת, השאלה: "למה אתה מחכה, אתה רוצה שהוא יתנצל עכשיו?" – היא שאלה מקבעת שעלולה לעורר התנגדות.

כדאי להוביל את התלמידים לכך שינסחו בעצמם משהו ששגיא יכול לומר, לדוגמה: "אני מתחרט על פרסום המידע על עומר, אני מבין שעומר כועס עליי, הייתי רוצה להיפגש עם עומר ולדבר איתו, הייתי רוצה שעומר ואני נמשיך להיות חברים אבל אני מתבייש לעשות את הצעד הראשון..."

שאלות לדיון:

- מהו לדעתכם ההבדל בין השלב הזה לשלב הקודם?
- באיזו מידה עשוי לסייע לנו השלב הזה כדי ליישב את המחלוקת?

שקופית 9

אפשרויות לפתרון

אפשרויות לפתרון

עוד לא כשאני עובר ליד שגיא הוא לא מסתכל לכיווני.

לדו-שיח
 הבא הקודם
 צפן בדי-שיח עד סופו, לקראת חזרת של הטקסט המלא לחצו על די-שיח.

בחלק הראשון התלמידים מנסים להבין איך השיחה בין עומר לבין החברה מקדמת פתרון. מומלץ להתייחס לשאלות הפתוחות, לאופן שבו החברה מבררת עם עומר מה הוא רוצה לעשות, ולא מכתובה לו מה לעשות, וכל זה באמפתיה...

שקופית 10

ומה עם שגיאה?

ומה עם שגיאה?
אתם חברים של שגיא. עזרו לו להבין מה הוא צריך לעשות:
בחרו סבך האפשרויות הבאות:

לפנות לעומר ולהתנצל בפניו.

לבקש סמישה אחר כגון חבר, חברה או מורה שיפגיש ביניהם.

להתכתב עם עומר ובכך לבדוק אם הוא רוצה להיפגש איתו.

להזמין אותו אליו ולהציע לו להמשיך להיות חברים.

להתעלם מעומר, לחפש לו חברים אחרים.

לפרסם התנצלות בוואטסאפ.

אחר:

הקודם לחץ על המשפטים להדגשה. לחץ שנית לביטול ההדגשה. הבא

בחלק זה התלמידים לוקחים חלק פעיל והם מנחים את שגיא מה עליו לעשות. אפשר לבחור ביותר מדרך אחת. האפשרות הפחות רצויה היא ששגיא יבחר לו חברים אחרים. מומלץ להתעכב גם על שאלות שאינן מקדמות פתרון, כדי לברר למה הן לא מקדמות, מדוע הן אינן מקדמות? – משום שזו אינה דרך לפתור את הסכסוך אלא לברוח ממנו.

בשקופית 11

נקודות ההסכמה

נקודות ההסכמה
על מה עומר ושגיא יכולים להסכים?
זהו את נקודות ההסכמה בין התלמידים.

שגיא יזכה שהוא תלמיד טוב יותר מעומר.

הם רוצים להמשיך ולהישאר חברים.

שגיא סובך להתנצל בפני עומר.

עומר יזכה שהוא לא יורא ששגיא יפרסם בוואטסאפ.

אפשר לפנות למורה לקבלת עזרה.

שגיא יודה שהוא מלשן.

אפשר להיעזר בחברים לפתרון מחלוקות וסכסוכים.

לא חייבים לפתור כל סכסוך.

הקודם גרו את המשפטים המתאימים ל"ח". הבא

השקופית עוסקת בחיפוש נקודות הסכמה בין השניים. חשוב לסייע לתלמידים לראות את שני הצדדים.

התלמידים יבחרו מבין המשפטים על מה לדעתם עומר ושגיא יוכלו להסכים ביניהם. שימו לב לכך שישנם משפטים לא נכונים. יש להנחות את התלמידים לבחור יותר מנקודת הסכמה אחת.

מומלץ לקיים דיון עם התלמידים ולשאול לדעתם:

- מדוע חשוב למצוא נקודות הסכמה?
- לאן זה יוביל את עומר ושגיא?

שקופית 12

ההסכם

ההסכם

השלב האחרון של תהליך נישור הוא הסכם נישור בין הצדדים. נסחו הסכם בין עומר ושגיא.

אנחנו מתחייבים:

- להתחשב (למשל, אחד בצרכים של השני)
- לדבר
- להתייעץ
- לא לפרסם

השלימו את המשפטים בהתאם לדוגמה, או לחצו על **סלב** **הבא** **הקודם**

לפעילות נוספת

ישנה חשיבות רבה בניסוח הסכם כתוב או הסכם בעל-פה כי הוא מחייב את שני הצדדים. מומלץ לסייע לתלמידים לנסח את ההסכם במשפטים שלמים שכוללים התייחסות לשני הצדדים, כמו בדוגמה.

בשקופית זו ניתן להשתמש בסל"ב- סלולר בכיתה ולנהל דיון אינטראקטיבי בעזרת לוח הסל"ב. בלחיצה על אייקון הסל"ב ייפתח לוח שיראה כך: נסחו סעיף אחד בחזזה בין עומר ושגיא

חזזה

השלב האחרון של תהליך נישור הוא הסכם נישור בין הצדדים. נסחו הסכם בין עומר ושגיא.

אנחנו מתחייבים:

- להתחשב (למשל, אחד בצרכים של השני)
- לדבר
- להתייעץ
- לא לפרסם

השלימו את המשפטים בהתאם לדוגמה, או לחצו על **סלב** **הבא** **הקודם**

לפעילות נוספת

התלמידים יתבקשו לשגר ללוח רעיונות לסעיף שניתן לכתוב ב"חזזה" בין עומר ושגיא.

- השתדלו להתייחס לכמה שיותר פתקיות ולהגדילן.
- האם ישנן פתקיות עם תוכן דומה? הפנו את תשומת ליבם של התלמידים לכך וחשבו יחד מדוע- האם מדובר בסעיף משמעותי יותר מאחרים?

לסיום – להעלות בכיתה שאלה לדיון:

- מה למדתם מהתהליך?

ניתן להתייחס לשלבים בתהליך ולשאל את התלמידים:

- איזה חלק בתהליך דיבר אליכם?
- איזה חלק הוא קל יותר?
- איזה חלק הוא קשה יותר בעיניכם?
- האם לדעתכם ניתן היה להגיע לאותה תוצאה (הסכם) ללא התהליך?

שקופית 13

שקופית סיכום

זהו הסיכום. בתהליך הגישור מבררים את הצרכים של כל צד ומחפשים פתרון שיענה על צרכי הצדדים בצורה הטובה ביותר. לפעמים מדובר בפתרון "יצירתי", שבמבט ראשון נדמה שאינו קשור לנושא המחלוקת, אבל נותן מענה לצרכים של שני הצדדים באופן מיטבי.